

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

18.02.2022. Nr. 1.7-2/154
Uz 28.01.2022. Nr. 8-9/532

Saldus novada pašvaldībai

Par SIA "Saldus komunālserviss"

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Saldus novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu ar lūgumu sniegt atzinumu par sagatavoto Pašvaldības līdzdalības izvērtējumu SIA "Saldus komunālserviss" pamatkapitālā.

Vienlaikus Pašvaldība informē, ka ar 01.01.2022. ir uzsākta Pašvaldības kapitālsabiedrību SIA „Saldus komunālserviss”, SIA „Brocēnu siltums”¹, SIA „Saldus siltums” un SIA „Saldus namu pārvalde” reorganizācija apvienošanas ceļā – izveidojot vienu kapitālsabiedrību SIA "Saldus komunālserviss". Pašvaldība 30.11.2021. pieņēmusi lēmumu (prot. Nr.20, 33.§) par iepriekšminēto kapitālsabiedrību reorganizāciju, lai optimizētu Pašvaldības kapitālsabiedrību darbību (nodrošinātu, ka ūdenssaimniecības, siltumapgādes un komunālos pakalpojumus Pašvaldības teritorijā sniedz viena Pašvaldības kapitālsabiedrība nevis vairākas kapitālsabiedrības, kuru darbības nozares pārklājas), kas sekmētu Pašvaldības finanšu līdzekļu ekonomiju, kas perspektīvā veicinātu Pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu, attīstību un pieejamību.

Līdz ar to, Pašvaldība norādījusi, ka šobrīd ir apgrūtināši sniegt pilnvērtīgu apvienotās kapitālsabiedrības ekonomiskās darbības vai konkurences ietekmes izvērtējumu. Pašvaldība plāno veikt pilnvērtīgu SIA "Saldus komunālserviss" darbības izvērtējumu pēc diviem gadiem (līdz 2024. gada nogalei), kad būs pilnībā pabeigts reorganizācijas process un iegūti pirmie apvienotās kapitālsabiedrības finanšu un darbības rādītāji.

Plānots statūtos noteikt šādus apvienotās SIA "Saldus komunālserviss" komercdarbības veidus (atbilstoši NACE klasifikatoram):

- 1) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00);
- 2) notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37.00);
- 3) tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana (35.30);
- 4) sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana (68.20).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta

¹ SIA "Brocēnu siltums" līdz administratīvi teritoriālai reformai (01.07.2021.) bija Brocēnu novada kapitālsabiedrība, kas nodrošina bijušā Brocēnu novada teritorijā ūdenssaimniecības, siltumapgādes un dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumus.

tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā Pašvaldības sniegto informāciju, ka pilnvērtīgu SIA "Saldus komunālserviss" darbības izvērtējumu Pašvaldība sagatavos līdz 2024. gada nogalei, ņemot vērā iegūtos apvienotās kapitālsabiedrības finanšu un darbības rādītājus, KP šajā atzinumā sniegs viedokli par plānotajiem reorganizētās SIA "Saldus komunālserviss" pakalpojumiem, kā arī ieteikumus, ko KP aicina Pašvaldību ņemt vērā, veicot pilnvērtīgu līdzdalības pārvērtējumu Pašvaldības norādītajā termiņā.

Vienlaikus KP uzsver Pašvaldības un tās kapitālsabiedrības pienākumu nodrošināt VPIL 88.panta pirmajai daļai un Konkurences likuma 14.¹ pantam atbilstošu SIA "Saldus komunālserviss" darbību (gan attiecībā uz statūtos plānotajiem pamatpakalpojumiem, gan attiecībā uz iespējamiem papildpakalpojumiem) arī līdz Pašvaldības plānotajai pilnvērtīga pārvērtējuma veikšanai.

KP ieskatā, SIA "Saldus komunālserviss" plānotie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi un siltumapgādes pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem, kā arī tiks nodrošināta stratēģiski svarīgu īpašumu pārvaldīšana VPIL 88.panta pirmās daļas 2. un 3.punkta izpratnē.

Attiecībā uz namu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu, KP norāda, ka tās ieskatā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšana nav atzīstama par stratēģiski svarīgu preču vai pakalpojumu radīšanu vai stratēģiski svarīgu īpašumu pārvaldīšanu, uz ko KP vērsusi Pašvaldības uzmanību arī 15.01.2021. atzinumā Nr.1.7-2/94².

Minēto pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējama tirgus nepilnība VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē (piemēram, nav privāto komersantu, kas varētu sniegt attiecīgos pakalpojumus, privātie komersanti nevēlas uzņemties īpašumu apsaimniekošanu sliktā tehniskā stāvokļa dēļ) vai arī pakalpojumi tiek sniegti pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septīto daļu, kas varētu tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu.

KP vērtējumā VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punkts nebūtu attiecināms uz citiem gadījumiem, t.i., gadījumiem, kuros nav konstatējama tirgus nepilnība un Pašvaldības kapitālsabiedrība darbojas konkurences apstākļos. Tādējādi Pašvaldības kapitālsabiedrībai būtu pakāpeniski jāatsakās no pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšanas šādām ēkām (ievērojot dzīvokļu īpašnieku kopību tiesības izvēlēties īpašuma pārvaldnieku), kā arī Pašvaldībai un tās kapitālsabiedrībai būtu jāveicina iedzīvotāju iesaiste lēmumu pieņemšanā, nosakot konkrētus, izpildāmus mērķus un darbības mehānismus, lai nodrošinātu iedzīvotāju aktivitāti lēmumu pieņemšanā un veicinātu privātā sektora iesaisti.

Pašvaldība norādījusi, ka attiecībā uz daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām gadījumos, kad daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īpašnieku kopība ir pieņēmusi lēmumu pārņemt pārvaldīšanas tiesības vai lauzt līgumu ar pašvaldības kapitālsabiedrību, nekādā veidā netiek ierobežota pārvaldnieka maiņa.

KP ņem vērā Pašvaldības norādīto informāciju par veikto tirgus izpēti iespējamai

² KP 15.01.2021. atzinums Nr.1.7-2/94, pieejams <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1279/download>

apsaimniekošanas pakalpojumu nodošanai privātajam sektoram, kuras gaitā secināts, ka ir nepieciešams apkopot informāciju par Pašvaldības teritorijā esošo dzīvojamo māju tehnisko stāvokli, kā rezultātā tiktu lemts par iespējamu ģrnieku pārvietošanu uz citām mājām, kā arī varētu tikt pieņemti lēmumi par vairāku ģpašumu atsavināšanu vai pat demontāžu. Līdz ar to šādu ģpašumu apsaimniekošanas nodošana privātajiem komersantiem, izmantojot publisko iepirkumu, šobrīd, Pašvaldības ieskatā, ir neiespējama.

KP ieskatā, SIA "Saldus komunālserviss" plānotais Saldus pilsētas tirgus apsaimniekošanas pakalpojums (nodrošinot tirdzniecības platformu, kur individuālajiem ražotājiem un zemnieku saimniecībām pašiem realizēt savu preci iedzīvotājiem bez nepieciešamības to nodot realizācijai lielos tirdzniecības tīklos), pirmšķietami varētu tikt uzskatīts par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktam.

Šai sakarā jāņem vērā, ka KP līdzšinējā prakse, definējot pārtikas preču mazumtirdzniecību ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības veikalos, nenorāda uz to, ka tirdzniecība tradicionālos tirgos būtu aizstājama ar lielveikaliem³.

KP secina, ka Pašvaldība nav sniegusi informāciju par iespējamajiem plānotajiem SIA "Saldus komunālserviss" papildpakalpojumiem. Līdz ar to, KP vērš uzmanību uz nepieciešamību Pašvaldībai un SIA "Saldus komunālserviss" (veicot pārvērtējumu Pašvaldības norādītajā termiņā līdz 2024.gada nogalei) vērtēt arī iespējamo papildpakalpojumu (ja tādus plānots sniegt), kas, t.sk., saistīti ar SIA "Saldus komunālserviss" statūtos paredzēto pamatpakalpojumu nodrošināšanu, atbilstību VPIL 88.panta pirmās daļas nosacījumiem, t.sk., ņemot vērā KP 03.12.2020. atzinumā Nr.1.7.-2/1245⁴ un 15.01.2021. atzinumā Nr.1.7-2/94 norādīto.

Noslēgumā KP atzinīgi vērtē Pašvaldības un tās kapitālsabiedrību rīcību, ņemot vērā KP 03.12.2020. atzinumā Nr.1.7.-2/1245 un 15.01.2021. atzinumā Nr.1.7-2/94 ietvertos ieteikumus, attiecīgi 2020.gadā veikto līdzdalības pārvērtējumu Pašvaldības kapitālsabiedrībās rezultātā, lemjot par tādu pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanu, kuri pieejami brīvas konkurences apstākļos, tādējādi veicinot arī plašāku privātā sektora iesaisti un attīstību.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

³ KP 12.01.2017. lēmums Nr.2, 29.punkts, pieejams

https://lemumi.kp.gov.lv/files/lemumu_pielikumi/7VUAkv16Y2.pdf

⁴ KP 03.12.2020. atzinums Nr.1.7-2/1245, pieejams <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1138/download>